

ВПЛИВ СТРУКТУРИ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ МІСТ ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

©2020 БАБЕЦЬ І. Г., РУДА О. І.

УДК 330.322.54
JEL Classification: E20; I31

Бабець І. Г., Руда О. І.

Вплив структури інвестицій на якість життя населення міст обласного значення Західного регіону України

У статті проаналізовано основні тенденції структурних змін капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій областей Західного регіону України у 2013–2018 рр. Здійснено регресійний аналіз панельних даних та оцінку залежності показників, що характеризують структуру інвестицій в економіку та якість життя населення міст обласного значення Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей за період 2013–2018 рр. В результаті дослідження виявлено істотний прямий зв'язок між середньорічною кількістю штатних працівників та обсягом прямих іноземних інвестицій на одну особу, частками інвестицій у житлове будівництво та навколишнє середовище у загальному обсязі капітальних інвестицій в містах обласного значення. Підтверджено прямий вплив зміни обсягів капітальних інвестицій у розрахунку на 1000 осіб та частки інвестицій у житлове будівництво у структурі капітальних інвестицій на рівень забезпечення житлом населення міст обласного значення. Визначено, що існує пряма залежність покращення забезпеченості населення міст обласного значення гарячим водопостачанням і водовідведенням від збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій, капітальних інвестицій та частки інвестицій в охорону навколишнього середовища. Встановлено, що зміна частки інвестицій у житлове будівництво в загальній структурі капітальних інвестицій не впливає на забезпечення населення гарячим водопостачанням та водовідведенням через сучасні особливості індивідуального будівництва. Не виявлено зв'язку між рівнем забруднення атмосферного повітря і утворення відходів і показниками структурних змін в інвестиціях міст обласного значення.

Ключові слова: структура інвестицій, капітальні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, якість життя, регресійний аналіз.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-182-189>

Табл.: 3. **Формул.:** 1. **Бібл.:** 31.

Бабець Ірина Георгіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та маркетингу, Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій (вул. Кияшко, 16-б, Запоріжжя, 69015, Україна)

E-mail: irina.babets@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0635-9375>

Руда Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та економічної безпеки, Львівський державний університет внутрішніх справ (вул. Городоцька, 26, Львів, 79066, Україна)

E-mail: olharuda@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5837-2315>

УДК 330.322.54
JEL Classification: E20; I31UDC 330.322.54
JEL Classification: E20; I31

Бабець І. Г., Руда О. І. Влияние структуры инвестиций на качество жизни населения городов областного значения Западного региона Украины

В статье проанализированы основные тенденции структурных изменений в капитальных инвестициях и прямых иностранных инвестициях областей Западного региона Украины в 2013–2018 гг. С помощью регрессионного анализа панельных данных проведена оценка зависимости показателей, характеризующих структуру инвестиций в экономику и качество жизни населения городов областного значения Волинской, Закарпатской, Ивано-Франковской, Львовской, Ровенской, Тернопольской, Черновицкой областей за период 2013–2018 гг. В результате исследования выявлена существенная прямая связь между среднегодовым количеством штатных работников и объемом прямых иностранных инвестиций на душу населения, долей инвестиций в жилищное строительство и охрану окружающей среды в общем объеме капитальных инвестиций в городах областного значения. Подтверждено прямое влияние изменения объемов капитальных инвестиций в расчете на 1000 человек и доли инвестиций в жилищное строительство в структуре капитальных инвестиций на уровень обеспечения жильем населения городов областного значения. Опреде-

Babets I. G., Ruda O. I. Influence of the Investment Structure on the Quality of Life in Cities of Regional Significance in Western Ukraine

The article analyzes the main trends in the structural changes in capital investment and foreign direct investment in regions of Western Ukraine in 2013–2018. Using regression analysis of the panel data, the authors assess the dependence of indicators characterizing the structure of investment in the economy and the quality of life in cities of regional significance of Volyn, Transcarpathian, Ivano-Frankivsk, Lviv, Rivne, Ternopil, Chernivtsi regions for the period of 2013–2018. The study reveals a significant direct relationship between the average annual number of full-time employees and the volume of foreign direct investment per capita, the share of investment in housing construction and environmental protection in the total volume of capital investment in the cities of regional significance. The direct effect of the changes in the volume of capital investment per 1000 people and the share of investment in housing construction in the structure of capital investment on the level of housing provision for the population in cities of regional significance is confirmed. The direct dependence between improvement of the provision of hot water supply and sewerage services for the population in cities of regional importance and increase in foreign direct investment, capital investment and

лена прямая зависимость улучшения обеспеченности населения городов областного значения горячим водоснабжением и канализацией от увеличения объемов прямых иностранных инвестиций, капитальных инвестиций и доли инвестиций в охрану окружающей среды. Установлено, что изменение доли инвестиций в жилищное строительство в общей структуре капитальных инвестиций не влияет на обеспечение населения горячим водоснабжением и канализацией в связи с современными особенностями индивидуального строительства. Не выявлено связи между уровнем загрязнения атмосферного воздуха и образования отходов и показателями структурных изменений в инвестициях городов областного значения.

Ключевые слова: структура инвестиций, капитальные инвестиции, прямые иностранные инвестиции, качество жизни, регрессионный анализ.

Табл.: 3. Формул: 1. Библ.: 31.

Бабец Ирина Георгиевна – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры международных экономических отношений и маркетинга, Запорожский институт экономики и информационных технологий (ул. Кияшко, 16-б, Запорожье, 69015, Украина)

E-mail: irina.babets@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0635-9375>

Руда Ольга Ивановна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики и экономической безопасности, Львовский государственный университет внутренних дел (ул. Городецкая, 26, Львов, 79066, Украина)

E-mail: olharuda@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5837-2315>

Вступ. Забезпечення належного рівня якості життя населення як одне з головних завдань соціально-економічного розвитку регіонів безпосередньо пов'язане із фінансовими ресурсами, акумульованими в регіоні. Частина цих ресурсів у вигляді капітальних інвестицій спрямовуються в різні сфери економічної діяльності та створюють матеріальну основу для економічного зростання. З точки зору переходу до постіндустріального суспільства важливою є структура інвестицій в економіку регіону. Якісні структурні зміни характеризуються не лише часткою високотехнологічних галузей промисловості, телекомунікаційних, фінансових і бізнесових послуг у загальних обсягах інвестицій, а й часткою інвестицій, спрямованих на покращення умов проживання населення на відповідній території. Зокрема, в містах обласного значення попри такі переваги, як кращі можливості працевлаштування, розвинена соціальна та транспортна інфраструктура, загострюються екологічні проблеми, які негативно впливають на здоров'я мешканців. Відповідно, актуальними є дослідження структурних змін в інвестиціях та їх вплив на рівень якості життя населення міст обласного значення, що дозволить сформулювати основні напрями регіональних стратегій з урахуванням пріоритетів концепції сталого розвитку, зокрема, забезпечення стабільності економічної динаміки за умови дотримання соціальних стандартів і підвищення рівня якості життя.

Аналіз публікацій. Поряд із дослідженнями проблем забезпечення інвестиційної привабливості регіонів України [1–5] у науковій літературі багато уваги приділяється вивченню чинників, що впливають на розвиток ін-

vestment in environmental protection is determined. It is established that the changes in the share of investment in housing construction in the general structure of capital investment do not affect the provision of hot water supply and sewerage services for the population in view of modern features of individual construction. No connection is found between the level of air pollution, waste generation and indicators of structural changes in investment in cities of regional significance.

Keywords: investment structure, capital investment, foreign direct investment, quality of life, regression analysis.

Tabl.: 3. Formulae: 1. Bibl.: 31.

Babets Iryna G. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of International Economic Relations and Marketing, Zaporizhzhya Institute of Economics and Information Technologies (16-b Kyiashko Str., 69015, Ukraine)

E-mail: irina.babets@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0635-9375>

Ruda Olga I. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Economic Security, Lviv State University of Internal Affairs (26 Horodotska Str., Lviv, 79066, Ukraine)

E-mail: olharuda@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5837-2315>

вестиційної діяльності в регіонах [6] і стимулюють надходження прямих іноземних інвестицій [7]. Досліджуються структурні аспекти інвестиційної діяльності та проводиться оцінка ефективності використання основного капіталу на регіональному рівні [8], а також визначаються напрями інвестиційної політики держави з урахуванням регіональних особливостей [9].

Незважаючи на широке висвітлення в науковій літературі проблем інвестиційної діяльності на регіональному рівні, не достатньо дослідженими залишаються питання структури інвестицій та впливу структурних змін на якість життя населення регіону, зокрема міст обласного значення. Переважно вчені зосереджуються на кількісних показниках інвестиційної діяльності (обсяг і структура капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій, динаміка цих основних показників і фактори, що її обумовлюють), залишаючи поза увагою якісні характеристики інвестиційного процесу та вплив структурних змін інвестицій (наприклад, збільшення чи зменшення обсягів інвестицій в житлове будівництво чи в охорону навколишнього середовища) на рівень життя населення відповідної території чи населеного пункту. Отже, важливим є не лише нарощення обсягів інвестицій, а й раціональне та ефективне їх спрямування у відповідні сфери діяльності, що сприятиме покращенню якості життя населення і зробить відчутними для мешканців міст ефекти від залучення інвестицій в економіку регіону.

Метою статті є визначення впливу структури інвестицій на показники якості життя населення в містах обласного значення Західного регіону України. Відповід-

но до мети поставлено такі завдання: аналіз структурних змін капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій областей Західного регіону України у 2018 р. порівняно з 2013 р.; проведення регресійного аналізу панельних даних та оцінка залежності показників, що характеризують структуру інвестицій в економіку та якість життя населення міст обласного значення Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей за період з 2013 р. по 2018 р.

Результати дослідження. Основним підходом до визначення структурних зрушень в інвестиціях є зміна частки видів економічної діяльності у структурі загального обсягу капітальних інвестицій та прямих іноземних інвестицій. У більшості областей Західного регіону України у структурі капітальних інвестицій майже третину становлять інвестиції в промисловість. Так, у 2018 р. порівняно з 2013 р. їх частка у загальному обсязі капітальних інвестицій збільшилася у Волинській (з 23,5 % до 27,3 %), Закарпатській (з 27,5 % до 31,5 %), Рівненській (з 23,9 % до 28,7 %) областях, а неістотне зменшення цього показника спостерігалось у Івано-Франківській (з 35,1 % до 32,3 %), Львівській (з 35,6 % до 33,5%), що загалом свідчить про індустріальний характер економіки цих регіонів. У Тернопільській області у структурі капітальних інвестицій переважають інвестиції у сільське господарство, частка яких збільшилася з 28,6 % у 2013 р. до 33,3 % у 2018 р., але, попри аграрну спеціалізацію господарського комплексу, в регіоні спостерігалось зростання частки капітальних інвестицій у промисловість (з 13,4 % до 22,7 %).

У Чернівецькій області частка інвестицій у промисловість є невеликою, хоча за досліджуваний період відбулося збільшення цього показника з 9,2 % до 14,4 %. При цьому регіон залишається на провідних позиціях за часткою інвестицій у будівництво, незважаючи на істотне її зменшення з 62,6 % у 2013 р. до 32,9 % у 2018 р. Аналогічні тенденції скорочення частки інвестицій у будівництво в загальних обсягах капітальних інвестицій за досліджуваний

період характерні для більшості областей Західного регіону: у Закарпатській області – з 44,2 % до 34,5 %, у Івано-Франківській – з 39,8 % до 22,2 %, у Львівській – з 23,6 % до 18,8 %, у Рівненській – з 46,2 % до 25,3 %, у Тернопільській – з 36 % до 20,1 %. Лише у Волинській області відбулося незначне збільшення цього показника з 24,2 % у 2013 р. до 25,3 % у 2018 р.

У загальному обсязі капітальних інвестицій в областях Західного регіону переважають інвестиції в п'ять видів послуг, за якими дані про зміну їх частки у 2013 р. та 2018 р. наведені у табл. 1. У більшості областей, крім Чернівецької, переважають інвестиції в оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, причому у Волинській, Львівській, Рівненській відбулося зростання частки цих інвестицій у загальному обсязі капітальних інвестицій. Позитивною динамікою в досліджуваних областях також характеризується зміна частки інвестицій у транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність. Інвестиції в наукомісткі послуги, розвиток яких власне і забезпечує формування постіндустріального суспільства «на основі знань», здійснюються в невеликих обсягах. Зокрема, частка інвестицій у професійну, наукову та технічну діяльність у досліджуваних регіонах не перевищує 1 %, лише у Тернопільській області цей показник мав позитивну динаміку і становив 2,6 %.

Отже, структурні зміни в капітальних інвестиціях у 2013–2018 рр. в областях Західного регіону свідчать про зростання індустріалізації при відносному сповільненні інвестування в розвиток інфраструктури та збереженні мізерних обсягів інвестицій у сферу послуг – саме тих сфер економічної діяльності, які забезпечують формування постіндустріальної економіки.

Структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ) областей Західного регіону свідчить про їх індустріальний характер розвитку (табл. 2), оскільки більше половини усіх інвестицій спрямовано у промисловість. Водночас частка інвестицій у будівництво є на порядок меншою порівняно

Таблиця 1

Частка інвестицій за окремими видами послуг у загальних обсягах капітальних інвестицій областей Західного регіону України у 2013 та 2018 роках, %

Область	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів		Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність		Операції з нерухомим майном		Професійна, наукова та технічна діяльність		Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	
	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.
Волинська	7,2	7,4	2	2,8	21,3	5,4	0,26	0,14	1,54	1,52
Закарпатська	5,9	3,9	4	4,7	2,9	2,2	0,83	0,16	2,6	1,6
Івано-Франківська	2,9	2,6	3,7	4,7	1,3	3,7	0,25	0,46	0,52	1,34
Львівська	6,4	8,4	7,6	8,1	10,1	5,2	1,7	0,9	0,7	1,6
Рівненська	2,8	4,7	4	4,9	1,5	0,85	0,22	0,34	0,43	1,8
Тернопільська	3,9	2,8	4,7	5,1	1,3	1,6	2,2	2,6	0,6	1,1
Чернівецька	0,27	0,28	0,8	2,5	1,6	3,6	0,2	0,2	0,72	2,7

Джерело: розраховано авторами за даними [10–16]

з часткою цієї галузі у структурі капітальних інвестицій. Винятком є Рівненська область, де частка інвестицій у будівництво за досліджуваний період збільшилася майже втричі і у 2018 р. становила 24,9 % у загальному обсязі ПІІ.

Інтерес іноземних інвесторів до фінансування професійної, наукової та технічної діяльності є незначним.

У структурі ПІІ Львівської області частка інвестицій у цю сферу діяльності скоротилася з 2,6 % до 1,1 %, а в інших областях зазначений показник є ще меншим: у Волинській - 0,66 %, Закарпатській - 0,1 %, Івано-Франківській - 0,03 %, Рівненській - 0,9 %, Тернопільській - 0,08 %.

Таблиця 2

Структура ПІІ за основними видами економічної діяльності в областях Західного регіону України у 2013 та 2018 роках (на 1 січня), %

Область	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство		Промисловість		Будівництво		Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів		Операції з нерухомим майном		Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	
	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.	2013 р.	2018 р.
Волинська	3,8	5,2	52,8	72,2	0,06	0,01	20,3	11,2	3,9	4,3	1,1	0,4
Закарпатська	1,2	0,8	74,3	82,1	0,96	0,66	5,8	1	4	4,2	7,4	6,4
Івано-Франківська	14,9	7,7	75,8	75	3,6	2,6	2,6	11,3	2,1	0,9	0,2	0,86
Львівська	3	3,5	33,6	53,5	1,4	2	6,8	5,2	6,2	9,6	2,1	1,5
Рівненська	4,9	1,7	53,7	45,8	8,6	24,9	17,2	4,5	0,5	1,3	13,9	20,3
Тернопільська	16,5	10,2	58,6	57,6	0,21	0,14	5,3	0,58	3	4,1	14,9	20,4
Чернівецька	9,8	2,8	45,9	59,4	0,8	5,1	12,9	12,6	17,2	13,2	0,46	0,19

Джерело: розраховано авторами за [17–23]

Переважає в більшості областей Західного регіону капітальних інвестицій у промисловість порівняно з інвестиціями в інші види економічної діяльності, а також спрямування у промисловість основної частини ПІІ дозволяє зробити припущення про значний вплив цих інвестицій на довкілля, а також на умови проживання населення. Водночас частка інвестицій у будівництво в досліджуваних регіонах залишається значною, що повинно впливати на покращення якості життя населення.

Для підтвердження чи спростування сформульованої гіпотези проведемо оцінку впливу структурних змін в інвестиціях, що надходять в економіку міст обласного значення, на рівень якості життя мешканців. Дослідження проведемо за допомогою методу регресійного аналізу панельних даних, де у якості залежної змінної використаємо почергово кожен з показників якості життя: *Zabrud_atm* – викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення у розрахунку на 1 км², т; *Vidchody* – утворення відходів, т на 1 км²; *Shtat_prac* – середньооблікова кількість штатних працівників, осіб; *Zabezp_zhytl* – забезпеченість населення житлом, м² на одну особу; *Gar_voda* – рівень обладнання загальної площі житлового фонду гарячим водопостачанням, %; *Kanaliz* – обладнання загальної площі житлового фонду каналізацією, %.

Перелік незалежних змінних певною мірою є обмеженим внаслідок відсутності даних про структуру інвестицій за видами економічної діяльності в містах обласного значення, оскільки збір такої інформації не передбачений

планами статистичних спостережень обласних управлінь статистики досліджуваних регіонів. Тому в нашому дослідженні використаємо показники, що безпосередньо чи опосередковано характеризують структурні зрушення в інвестиціях міст обласного значення: *Pr_invest* – прями іноземні інвестиції (ПІІ) у розрахунку на одну особу, дол. США; *Kap_invest* – капітальні інвестиції у розрахунку на 1000 осіб; *Invest_zhytl* – частка інвестицій у житлове будівництво у загальному обсязі капітальних інвестицій, %; *Invest_ekolog* – частка інвестицій на охорону довкілля у загальному обсязі капітальних інвестицій, %.

Для регресійного аналізу було використано річні панельні дані вказаних вище показників за період 2013–2018 рр. для міст: Волинської області (Луцьк, Володимир-Волинський, Ковель, Нововолинськ); Закарпатської області (Ужгород, Берегове, Мукачеве, Хуст, Чоп); Івано-Франківської області (Івано-Франківськ, Болехів, Калуш, Коломия, Яремче); Львівської області (Львів, Борислав, Дрогобич, Моршин, Новий Розділ, Самбір, Стрий, Трускавець, Червоноград); Рівненської області (Рівне, Дубно); Тернопільської області (Тернопіль); Чернівецької області (Чернівці, Новодністровськ). Для розрахунків використані значення логарифмів фактичних показників якості життя населення та структурних змін в інвестиціях за шість років.

Результати регресійного аналізу панельних даних (табл. 3) свідчать, що існує помірний зв'язок між показниками якості життя населення та незалежними змінними, які характеризують структурні зрушення в сфері інвестицій міст обласного значення (величина R не перевищує

0,6). Коефіцієнт детермінації вказує на те, що якість життя населення цих міст трохи більше ніж на 30 % залежить від змін у структурі інвестицій. Зокрема, виявлено пряму залежність між показником середньооблікової кількості штатних працівників, який певною мірою характеризує зайнятність населення, та незалежними змінними, що характеризують структуру інвестицій (ПП у розрахунку на одного мешканця, частки інвестицій на житлове будівництво

та охорону довкілля у загальному обсязі капітальних інвестицій). При цьому зміна чисельності штатних працівників у 2013–2018 рр. на 30 % залежали саме від зміни зазначених показників ($R^2=0,30$). Збільшення обсягів капітальних інвестицій на 1000 осіб обумовлює зменшення чисельності штатних працівників, що пов'язане з покращенням технічного рівня підприємств в результаті впровадження нових технологій та автоматизації виробничого процесу.

Таблиця 3

**Вплив зміни структури інвестицій на показники якості життя населення в містах обласного значення
Західного регіону у 2013–2018 рр.**

Факторні ознаки	Залежна змінна			
	<i>Shtat_prac</i>	<i>Zabezp_zhytl</i>	<i>Gar_voda</i>	<i>Kanaliz</i>
Кількість спостережень	141	141	139	139
Постійна величина	3,615*** (0,156)	1,28*** (0,013)	1,517*** (0,055)	1,697*** (0,028)
<i>Pr_invest</i>	0,265*** (0,058)	–	0,097*** (0,022)	0,076*** (0,011)
<i>Kap_invest</i>	–0,096*** (0,028)	0,013*** (0,003)	0,033*** (0,011)	0,017*** (0,006)
<i>Invest_zhytl</i>	0,215*** (0,049)	0,022*** (0,006)	–	–
<i>Invest_ekolog</i>	0,121*** (0,019)	–0,015*** (0,002)	0,085*** (0,019)	0,023*** (0,009)
R	0,55	0,54	0,55	0,59
R ²	0,30	0,29	0,30	0,35
F-критерій	F(4,136)=15,01	F(3,137)=18,68	F(3,135)=19,65	F(3,135)=24,07

* – рівень статистичної помилки 10%; ** – рівень статистичної помилки 5 %;

*** – рівень статистичної помилки 1 %.

Джерело: розраховано авторами за [24–31]

Забезпеченість населення житлом прямо залежить від обсягів капітальних інвестицій у розрахунку на 1 особу та частки інвестицій у житлове будівництво у загальних обсягах капітальних інвестицій. Виявлено обернений зв'язок між залежною змінною та часткою інвестицій в охорону навколишнього середовища у загальних обсягах капітальних інвестицій. Це пояснимо тим, що збільшення обсягів екологічних інвестицій певною мірою відбувається за рахунок перерозподілу коштів державного бюджету, які могли б бути спрямовані у житлове будівництво для покращення житлових умов соціально незахищених верств населення. Зв'язок між забезпеченістю житлом та обсягом ПП у розрахунку на одну особу не виявлений, що обумовлене дуже малою часткою інвестицій у будівництво в загальних обсягах ПП більшості досліджуваних міст.

Прямий зв'язок виявлено між рівнем обладнання загальної площі житлового фонду гарячим водопостачанням та ПП у розрахунку на одну особу, капітальними інвестиціями на 1000 осіб та часткою інвестицій в охорону довкілля у загальних обсягах капітальних інвестицій. При цьому відсутній зв'язок між залежною змінною та часткою інвестицій у житлове будівництво у загальних обсягах капітальних

інвестицій, що пояснюється обладнанням переважної кількості нових квартир і котеджів автономними системами опалення і, відповідно, підігріву води.

Аналогічно прямою є залежність рівня обладнання загальної площі житлового фонду каналізацією від показників ПП, капітальних інвестицій та частки інвестицій в навколишнє середовище. Відсутність зв'язку між залежною змінною та часткою інвестицій у житлове будівництво в загальних обсягах капітальних інвестицій, на нашу думку, обумовлене значними масштабами індивідуального житлового будівництва, при якому житло не завжди підключається до системи загального водовідведення (наприклад, у 2017 р. у Львівській області частка коштів населення, витрачених на індивідуальне житлове будівництво, у загальній структурі капітальних інвестицій складала 6,4 %, що не значно поступається частці коштів населення, вкладених у будівництво власних квартир, – 8,1 % [24, с. 18]).

В результаті дослідження не було виявлено істотного зв'язку між показниками стану навколишнього середовища та структурою інвестицій міст обласного значення Західного регіону. Зокрема, відсутність впливу інвестицій, спрямованих на охорону довкілля, на рівень забруднення ат-

мосферного повітря та утворення відходів, на нашу думку, обумовлена тим, що в більшості міст обласного значення частка «екологічних» інвестицій в загальних обсягах капітальних інвестицій не перевищує 1 % (Дубно, Луцьк, Ново-волинськ, Тернопіль, Ужгород, Чернівці, Чоп), а в окремих містах є меншою 0,1 % (Мукачево, Самбір, Стрий, Трускавець, Хуст). Відповідно, інвестиції в таких незначних обсягах не дозволяють здійснювати масштабні заходи в сфері екології і не впливають на стан довкілля. Проте регресійний аналіз панельних даних для міст обласного значення Львівської області за 2012–2018 рр. дозволив виявити сильний зв'язок ($R = 0,77$; $R^2 = 0,60$) рівня забруднення атмосферного повітря та окремими показниками структури інвестицій (рівняння 1).

$$Zabrud_{atm} = 7,02 - 0,698 \cdot Pr\_invest + 0,259 \cdot Invest\_ekolog. \quad (1)$$

У містах Львівської області упродовж досліджуваного періоду надходження ПШ в економіку сприяло зменшенню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення. Найбільший обсяг ПШ та їхня позитивна динаміка (збільшення за досліджуваний період з 1202,9 до 1587,9 дол. США на одну особу) спостерігалися у м. Трускавці, де викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення знизилися з 5,5 до 4,3 т на 1 км кв. з огляду на переважне інвестування в рекреаційну сферу, що обумовлює також один з найнижчих у регіоні рівень забруднення атмосферного повітря.

Пряма залежність забрудненості атмосферного повітря та частки інвестицій на охорону довкілля у загальному обсязі капітальних інвестицій пояснюється надзвичайно малими обсягами цих інвестицій та неефективним або нецільовим їх використанням.

Висновки. Загалом структурні зміни в інвестиціях переважно позитивно впливають на показники якості життя населення міст обласного значення Західного регіону. Збільшення обсягів ПШ у розрахунку на одного мешканця сприяє зростанню кількості штатних працівників у містах обласного значення через створення нових робочих місць та розширення виробництва. Прямий зв'язок також виявлено між середньорічною кількістю штатних працівників і частками інвестицій у житлове будівництво та навколишнє середовище у загальному обсязі капітальних інвестицій.

Позитивно впливають на рівень забезпечення населення житлом збільшення обсягів капітальних інвестицій у розрахунку на 1 мешканця та частки інвестицій у житлове будівництво у загальних обсягах капітальних інвестицій. Виявлено обернений зв'язок між забезпеченістю населення житлом та часткою інвестицій в охорону навколишнього середовища у загальних обсягах капітальних інвестицій. Зміна обсягів ПШ у розрахунку на одну особу не впливає на рівень забезпечення населення житлом, оскільки у більшості міст обласного значення частка інвестицій у будівництво в загальних обсягах ПШ є незначною.

Виявлено пряму залежність рівня обладнання житлового фонду міст обласного значення гарячим водопостачанням і каналізацією від збільшення обсягів ПШ у розрахунку на одного мешканця, капітальних інвестицій

у розрахунку на 1000 осіб та частки інвестицій на покращення навколишнього середовища у загальній структурі капітальних інвестицій. Зміна частки інвестицій у житлове будівництво в загальній структурі капітальних інвестицій не впливає на забезпечення населення гарячим водопостачанням та водовідведенням, що пояснюється сучасними особливостями індивідуального будівництва (індивідуальні системи опалення та підігріву води, автономні очисні споруди приватних будинків).

Залежність рівня забруднення атмосферного повітря і утворення відходів від показників структури інвестицій міст обласного значення не виявлена. Відсутність впливу «екологічних» інвестицій на показники стану навколишнього середовища пояснюється незначною часткою цих інвестицій у структурі капітальних інвестицій у більшості міст обласного значення, що не дозволяє реалізовувати природоохоронні заходи в обсягах, які забезпечать відчутні результати. Водночас у містах обласного значення Львівської області виявлено сильну обернену залежність забруднення атмосферного повітря від зміни обсягів ПШ на одного мешканця та пряму залежність – від зміни частки інвестицій в покращення навколишнього середовища у загальних обсягах капітальних інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дяченко М. І., Саковська О. М. Формування інвестиційного клімату та інвестиційна привабливість регіону. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 4. С. 15–22.
2. Маслак О., Таловер В. Визначення рейтингів регіонів за рівнем інвестиційної привабливості (на прикладі Полтавської області). *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2016. Вип. 1 (60). С. 66–76.
3. Петренко Л. М. Аналіз інвестиційної привабливості Кіровоградської області. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2016. № 2 (21). С. 118–125.
4. Петровська С. А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. *Механізм регулювання економіки*. 2013. № 2. С. 113–124.
5. Погорелова Т. В., Микитишина Г. Ю. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України за допомогою статистичних методів. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 2 (53). С. 252–258.
6. Сімків Л. Є. Стан інвестиційної активності в регіонах України. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 430–435.
7. Богуславська С. І. Аналіз факторів залучення прямих іноземних інвестицій в регіони України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 674–678.
8. Ішук С. О. Інвестиційний процес і перспективи розвитку виробничої сфери у Західному регіоні України. *Регіональна економіка*. 2014. № 3. С. 217–226.
9. Федорчак О. Державна політика залучення інвестицій у депресивні регіони України. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 2. Ч. 1. С. 91–105.
10. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Волинській області (2010–2018). URL: http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/5_6.htm
11. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Закарпатській області (2010–2018). URL: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/invest/index.html>

12. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Івано-Франківській області (2010–2018). URL: <http://www.ifstat.gov.ua>

13. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Львівській області (2010–2018). URL: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/inf>

14. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Рівненській області (2010–2018). URL: <http://www.gusrv.gov.ua>

15. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Тернопільській області (2010–2018). URL: <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/IBD/IBD23.htm>

16. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у Чернівецькій області (2010–2018). URL: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua>

17. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Волинської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/10_24.htm

18. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Закарпатської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/zez/index.html>

19. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Івано-Франківської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: <http://www.ifstat.gov.ua>

20. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Львівської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/inf_2009.php?vid=1&code=10&ozn_news

21. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Рівненської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: <http://www.gusrv.gov.ua>

22. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Тернопільської області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/ZD/ZD99.htm>

23. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці Чернівецької області за видами економічної діяльності (2010–2019). URL: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua>

24. Інвестиції у Львівській області у 2017 р.: стат. зб. Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2018. 119 с.

25. Статистична інформація за містами та районами // База даних Головного управління статистики у Львівській області. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Dialog/statfile.asp?lang=1

26. Відповідь Головного управління статистики у Волинській області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 08-16/20Пі-20 від 26.03.2020.

27. Відповідь Головного управління статистики у Закарпатській області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 07-06/20Пі-20 від 07.04.2020.

28. Відповідь Головного управління статистики в Івано-Франківській області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 11-29/17Пі від 31.03.2020.

29. Відповідь Головного управління статистики у Рівненській області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 14-13/20Пі-20 від 27.03.2020.

30. Відповідь Головного управління статистики у Тернопільській області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 10-13/18Пі-20 від 31.03.2020.

31. Відповідь Головного управління статистики у Чернівецькій області на запит щодо статистичної інформації за містами обласного значення № 07-13/19Пі-20 від 30.03.2020.

REFERENCES

Bohuslavska, S. I. "Analiz faktoriv zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v rehiony Ukrainy" [Analysis of Factors Attracting Foreign Direct Investment to the Regions of Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 4 (2015): 674-678.

Diachenko, M. I., and Sakovska, O. M. "Formuvannia investytsiinoho klimatu ta investytsiina pryvabyvist rehionu" [Formation of Investment Climate and Investment Attractiveness of the Region]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, no. 4 (2016): 15-22.

Fedorchak, O. "Derzhavna polityka zaluchennia investytsii u depresyvni rehiony Ukrainy" [State Policy of Attracting Investments to Depressed Regions of Ukraine]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1, no. 2 (2018): 91-105.

Investytsii u Lvivskii oblasti u 2017 r. : stat. zb. [Investments in Lviv Region in 2017: Statistical Collection]. Lviv: Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti, 2018.

Ishchuk, S.O. "Investytsiinyi protses i perspektyvy rozvytku vyrobnychoi sfery u Zakhidnomu rehioni Ukrainy" [Investment Process and Prospects of Development of the Production Sphere in the Western Region of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (2014): 217-226.

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Chernivetskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Chernivtsi Region (2010-2018)]. <http://www.cv.ukrstat.gov.ua>

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Ivano-Frankivskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Ivano-Frankivsk Region (2010-2018)]. <http://www.ifstat.gov.ua>

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Lvivskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Lviv Region (2010-2018)]. <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/inf>

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Rivnenskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Rivne Region (2010-2018)]. <http://www.gusrv.gov.ua>

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Ternopilskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Ternopil Region (2010-2018)]. <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/IBD/IBD23.htm>

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Volynskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Volyn Region (2010-2018)]. http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/5_6.htm

"Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti u Zakarpatskii oblasti (2010-2018)" [Capital Investments by Types of Economic Activity in Zakarpattia Region (2010-2018)]. <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/invest/index.html>

Maslak, O., and Talover, V. "Vyznachennia reitynhiv rehioniv za rivnem investytsiinoi pryvabyvosti (na prykladi Poltavskoi oblasti)" [Determining the Ratings of Regions by the Level of Investment Attractiveness (on the Example of Poltava Region)]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 1(60) (2016): 66-76.

"Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Chernivetskoi oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)" [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Chernivtsi Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. <http://www.cv.ukrstat.gov.ua>

"Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Ivano-Frankivskoi oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-

2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Ivano-Frankivsk Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. <http://www.ifstat.gov.ua>

“Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Lvivskoi oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Lviv Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/inf_2009.php?vid=1&code=10&ozn_news

“Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Rivnenskoj oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Rivne Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. <http://www.gusrv.gov.ua>

“Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Ternopilskoi oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Ternopil Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. <http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/ZD/ZD99.htm>

“Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Volynskoi oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Volyn Region by Type of Economic Activity (2010-2019)]. http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/10_24.htm

“Priami investytsii (aktsionernyi kapital) v ekonomitsi Zakarpatskoj oblasti za vydamy ekonomichnoi diialnosti (2010-2019)“ [Direct Investment (Share Capital) in the Economy of Zakarpattia Region by Types of Economic Activity (2010-2019)]. <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/zez/index.html>

Petrenko, L. M. “Analiz investytsiinoi pryvablyvosti Kirovohradskoi oblasti” [Analysis of Investment Attractiveness of Kirovohrad Region]. *Yevropejskyi vektor ekonomichnoho rozvytku*, no. 2(21) (2016): 118-125.

Petrovska, S. A. “Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti rehionu: metodychnyi aspekt” [Assessment of Investment Attractiveness of the Region: Methodological Aspect]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, no. 2 (2013): 113-124.

Pohorielova, T. V., and Mykytyshyna, H. Yu. “Analiz investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv Ukrainy za dopomohoiu statystychnykh metodiv” [Analysis of Investment Attractiveness of the Regions of Ukraine Using Statistical Methods]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 2(53) (2014): 252-258.

“Statystychna informatsiia za mistamy ta raionamy” [Statistical Information by Cities and Districts]. Baza danykh Holovnoho upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti. http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Dialog/statfile.asp?lang=1

Simkiv, L. Ye. “Stan investytsiinoi aktyvnosti v rehionakh Ukrainy” [The State of Investment Activity in the Regions of Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 2 (2016): 430-435.

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky u Chernivetskii oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 07-13/19Pi-20 vid 30.03.2020” [Response of the Main Department of Statistics in Chernivtsi Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 07-13/19Pi-20 Dated March 30, 2020].

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky u Rivnenskoj oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 14-13/20Pi-20 vid 27.03.2020” [Response of the Main Department of Statistics in Rivne Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 14-13/20Pi-20 from March 27, 2020].

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky u Ternopilskii oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 10-13/18Pi-20 vid 31.03.2020” [Response of the Main Department of Statistics in Ternopil Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 10-13/18Pi-20 Dated March 31, 2020].

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky u Volynskii oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 08-16/20Pi-20 vid 26.03.2020” [Response of the Main Department of Statistics in Volyn Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 08-16/20Pi-20 Dated March 26, 2020].

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky u Zakarpatskii oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 07-06/20Pi-20 vid 07.04.2020” [Response of the Main Department of Statistics in the Zakarpattia Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 07-06/20Pi-20 Dated April 07, 2020].

“Vidpovid Holovnoho upravlinnia statystyky v Ivano-Frankivskii oblasti na zapyt shchodo statystychnoi informatsii za mistamy oblasnoho znachennia № 11-29/17Pi vid 31.03.2020” [Response of the Main Department of Statistics in Ivano-Frankivsk Region to the Request for Statistical Information by Cities of Regional Significance no. 11-29/17Pi Dated March 31, 2020].

Стаття надійшла до редакції 11.05.2020 р.